

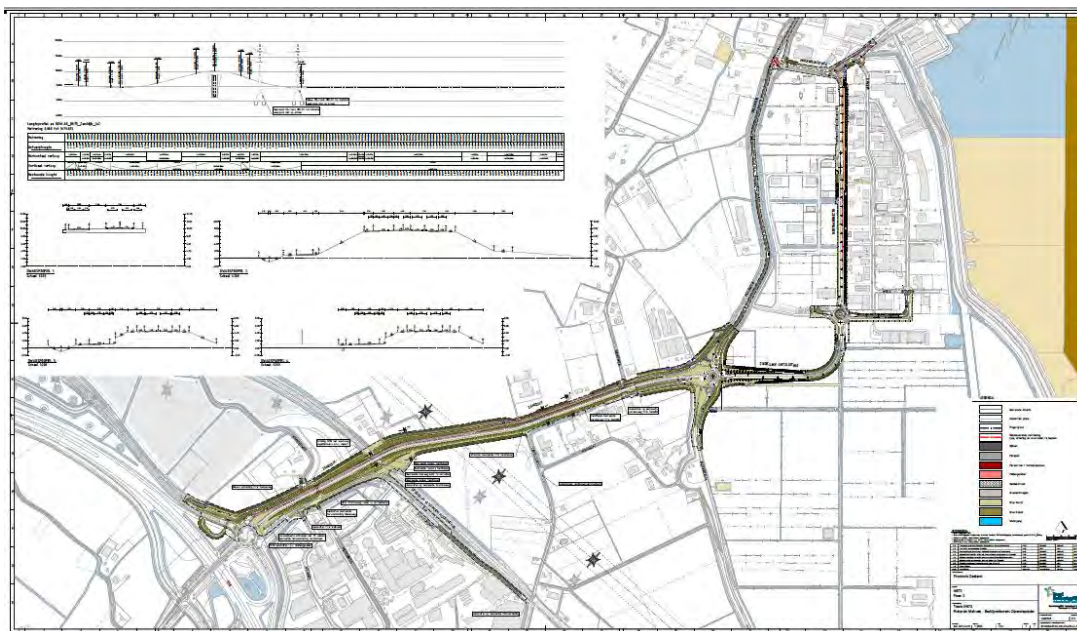
Memo

memonummer	231124	
datum	24 november 2023	
aan	Zanddijk B.V.	
van	R.J. Buijs	Buijs Eco Consult B.V.
kopie		
project	Reconstructie Zanddijk Yerseke	
projectnr.	230609	
betreft	Beknopt overzicht eerste resultaten nader onderzoek soortbescherming Wnb en	
Bijlagen	doorkijk mitigatie en compensatie	

1. Aanleiding en doel

Om de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Yerseke te vergroten wordt de Zanddijk aangepast en zwaarder verkeer door de Olzendepolder geleid om de overige toegangsroutes van Yerseke te ontzien. Hiervoor zal o.a. beplanting worden gerooid, dijken worden aangepast en woningen geamoveerd. Op basis van een uitgevoerde quickscan ecologie (Buijs, 2022) kunnen effecten op een aantal diersoorten (nog) niet worden uitgesloten en is nader onderzoek noodzakelijk. Dit nader ecologisch onderzoek is opgestart in augustus 2023.

De initiatiefnemer (Zanddijk B.V.) heeft dit nader onderzoek soortbescherming in opdracht gegeven aan Buijs Eco Consult. Het doel van deze beknopte memo is het weergeven van de voorgenomen onderzoeksinspanning, de eerste bevindingen (najaar 2023) incl. een doorkijk naar mogelijkheden voor de (mogelijk) benodigde mitigerende en compenserende maatregelen en de wettelijke basis voor een ontheffing.

Figuur 1: plangebied (bron opdrachtgever)

2. Methode

Op basis van uitgevoerde quickscan is nader onderzoek noodzakelijk omdat vleermuizen, jaarrond beschermde vogels (uilen en diverse soorten roofvogels en huismus en gierzwaluw) op basis van de quickscan niet kunnen worden uitgesloten/aangetoond.

Voor kleine marterachtigen (wezel, bunzing en hermelijn) wordt op basis van habitat en biotoop uitgegaan dat zij aanwezig zijn en hiervoor is sowieso een ontheffingsplicht van toepassing. Deze kleine marterachtigen zijn namelijk ook op basis van vervolgonderzoek niet met 100% zekerheid uit te sluiten. Onderzoek naar voorkomen haas, konijn en rugstreeppad wordt gecombineerd met de overige veldonderzoeken.

Werkstappen:

1. Jaarrond vleermuisonderzoek;
2. Onderzoek naar de aanwezigheid van bezette jaarrond beschermde vogel(nesten);
3. Onderzoek naar de aanwezigheid van haas, konijn en rugstreeppad

1: Jaarrond vleermuisonderzoek

Voor het beoordelen van beschermde functies voor vleermuizen is (conform de conclusies/advies van de uitgevoerde quickscan) een nader onderzoek naar vleermuizen (volgens vleermuisprotocol 2021) opgestart. Hiervoor hebben in het najaar van 2023 reeds 8 veldbezoeken plaatsgevonden (in periode 10 augustus – t/m 1 oktober). In het voorjaar/zomer van 2024 zijn verder nog 12 veldbezoeken (periode mei half juli 2023) gepland.

Er wordt gebruik gemaakt van een batdetector Pettersson D240X (met tijdvertraging) en D230. Aanvullend wordt gebruik gemaakt van batloggers (SM4batFS) waarvan de opgenomen geluidsbestanden zullen worden geanalyseerd met Batsound en Kaleidoscope. De volgende soorten (uit de quickscan) zijn te verwachten: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger (en eventueel maar minder veelvuldig voorkomende soorten als gewone grootoorvleermuis, baardvleermuis etc.).

2: Onderzoek naar de aanwezigheid van bezette jaarrond beschermde vogel(nesten);

Dit onderzoek zal worden uitgevoerd in de geest van de beschikbare kennisdocumenten (zoals kennisdocument: buizerd, sperwer, huismus, ransuil, steenuil, kerkuil en gierzwaluw van BIJ12) bij deze bezoeken wordt ook de aanwezigheid van eventueel overige niet jaarrond beschermde maar wel aanwezige broedvogels bepaald (zoals de boerenzwaluw). Hiervoor dient volgens de diverse kennisdocumenten op diverse momenten bezoeken aan de locatie worden gebracht. Nacht actieve vogels worden tevens bij het vleermuisonderzoek beoordeeld.

3: Onderzoek naar de aanwezigheid van haas, konijn en rugstreeppad

Aanwezigheid van haas en konijn wordt vooral gecombineerd met de vleermuisbezoeken in het voorjaar en onderzoek naar de aanwezigheid van jaarrond beschermde vogelnesten in het actieve voortplantingsseizoen. Om de aanwezigheid van rugstreeppad in (en rond) het gebied vast te leggen wordt tijdens de voorjaarsbezoeken vleermuizen en jaarrond beschermde vogels gelet op kooractiviteit van roepende mannetjes rugstreeppad en worden watergangen in het plangebied gecheckt op eisnoeren en larven.

3. Eerste bevindingen

Vleermuizen

Tijdens de najaarsbezoeken is vastgesteld dat de Zanddijk door ruige en gewone dwergvleermuis als vliegroute wordt gebruikt. In de woningen grenzend aan de Zanddijk zijn verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld. De meeste woningen en verblijfplaatsen blijven gehandhaafd. Bij 1 woning gaat minimaal 1 paarverblijf gewone dwergvleermuis verloren door de ingreep. De voorjaarsbezoeken moeten meer inzicht geven in aanwezigheid eventuele kraamverblijven en zomerverblijven en eventueel afwijkende vliegroutes als gevolg van mogelijk aanwezige verblijven in dit seizoen.

Jaarrond beschermde vogels

Dit onderzoek is nog niet opgestart (vind plaats in voorjaar) maar wel is bekend dat in het bosje waar de nieuwe fietstunnel is gesitueerd een buizerd in 2023 heeft gebroed. Bij de woning van Zanddijk 19 zijn huismussen waargenomen tijdens de quickscan (Buijs, 2022) en er zijn tijdens de najaarsbezoeken waarnemingen gedaan van huismussen in de coniferenhaag grenzend aan de woning van Zanddijk 19.

Haas, konijn en rugstreeppad

Verblijfplaatsen zijn tijdens de najaarsrondes niet opgemerkt, wel is een aangrenzend perceel aan het projectgebied een konijn waargenomen tijdens de quickscan (Buijs, 2022). Haas komt verspreid in de agrarische percelen voor rondom het plangebied. De voorjaarsbezoeken moeten uitwijzen of bovengenoemde soorten zich voortplanten binnen het plangebied.

4. Conclusies, mitigatie en compensatie

Soort*	Waargenomen Najaar 2023	Ontheffing nodig	Mitigatie	Compensatie	Opmerkingen
Huismus	Ja	waarschijnlijk	Huismusvriendelijk slopen buiten broedtijd en vorstperiode	Duurzame kasten (houtbeton) ophangen in de directe omgeving van de nestplaats (per verloren nest 2 alternatieve nestkasten aanbieden) in combinatie met functioneel groen (hagen, kwetterplekken)	Plaatsing kasten rond Zanddijk 19 in winter 2024 Vogelrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid
Gierzwaluw	Nee	mogelijk	Gierzwaluw vriendelijk slopen buiten broedtijd	Duurzame kasten (houtbeton) ophangen in de directe omgeving van de nestplaats (per verloren nest 5 alternatieve nestkasten aanbieden)	Vogelrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid
Buizerd	Ja	Ja	Buiten broedtijd bomen rooien	2x Alternatieve kunstnesten aanbrengen in territorium	Plaatsing in winter 2024 in bomen rond Vlakte tunnel Vogelrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid
Overige jaarrond beschermde roofvogels	Nee	mogelijk	Buiten broedtijd bomen of bebouwing rooien /slopen	2x Alternatieve kunstnesten aanbrengen in territorium (behalve bij Sperwer). En mogelijk extra foerageergebied inrichten bij aanwezigheid Steenuil	Vogelrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid
Vleermuizen	Ja	Ja	Vleermuisvriendelijk slopen. Vliegrouete in standhouden door plaatsen van bomen in bakken, gefaseerde kap of plaatsen schermen	Tijdelijke en vaste verblijven in duurzame vleermuiskasten. (per verloren verblijfplaats 4 alternatieve vleermuiskasten aanbieden) Paalkast fungeert als compensatie voor 1 paarverblijf. Bij vaststellen kraamverblijven faunahuis realiseren Vliegrouete optimaliseren door nieuwe aanplant en meer aanplant bomen en struiken langs de Zanddijk	Plaatsing paalkasten in winter 2024 Habitatrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid

Soort*	Waargenomen Najaar 2023	Ontheffing nodig	Mitigatie	Compensatie	Opmerkingen
Kleine marterachtigen	-	Ja (op basis van geschiktheid plangebied)	Leefgebied ongeschikt maken buiten actief voortplantingsseizoen	Marterhopen realiseren in nieuwe ontwerp Kruidenrijk grasland op taluds en bermen zanddijk toepassen alsmede structuurrijke weg begeleidende beplanting realiseren Onderdoorgangen realiseren in nieuw ontwerp Zanddijk (faunatunnels)	Algemene soort voor ruimtelijke ontwikkeling is er in kader van de ontwikkeling een wettelijk belang
Konijn	ja	mogelijk	Leefgebied ongeschikt maken buiten actief voortplantingsseizoen	Zandhopen realiseren in nieuwe ontwerp (bv in bosje bij fietstunnel) Kruidenrijk grasland op taluds en bermen zanddijk toepassen alsmede structuurrijke weg begeleidende beplanting realiseren	Algemene soort voor ruimtelijke ontwikkeling is er in kader van de ontwikkeling een wettelijk belang
Haas	ja	mogelijk	Leefgebied ongeschikt maken buiten actief voortplantingsseizoen	Kruidenrijk grasland op taluds en bermen zanddijk toepassen realiseren	
Rugstreepd	nee	Niet waarschijnlijk	Potentieel geschikt leefgebied afschermen met amfibie kerend scherm (zanddepots etc.) Voorkomen van voortplantingswater in voorjaar	Bij aanwezigheid leefgebied compenseren, paddepoel aanleggen met winterhabitat	Habitatrichtlijnsoort, voor ruimtelijke ontwikkeling in belang van openbare veiligheid en volksgezondheid

* Voor alle soorten is het afronden van het nader onderzoek noodzakelijk voor definitieve resultaten en bepalen mitigerende en compenserende maatregelen die nodig zijn.

4. Ontheffing soortbescherming Wet natuurbescherming

Op basis van de eerste resultaten van het nader ecologisch onderzoek blijkt dat er in ieder geval sprake is van diverse (beschermd functies van) beschermde soorten; gewone dwergvleermuis, huismus, buizerd en kleine marterachtigen. Het nader ecologisch onderzoek dient eerst te worden afgerond om een definitieve uitspraak te kunnen doen over aanwezigheid/afwezigheid van meer soorten en/of de exact aanwezige beschermde functies.

Op basis van deze voorlopige resultaten is al te concluderen dat een ontheffingsaanvraag (Soortbescherming Wet natuurbescherming) voor in ieder geval de soorten gewone dwergvleermuis (1-3 exemplaren), en buizerd (1 nestboom), kleine marterachtigen (op basis van biotoop) en waarschijnlijk huismus (mogelijke verblijfplaats Zanddijk 19).

Om in aanmerking te komen voor het verkrijgen van een dergelijke ontheffing dient het volgende te worden onderbouwd:

- 1: er moet sprake zijn van een wettelijk belang;
- 2: er moet geen (beter) alternatief voor handen zijn;
- 3: de gunstige staat van instandhouding moet gewaarborgd zijn/blijven.

Als voldaan wordt aan alle drie de punten kan een dergelijke ontheffing worden verleend.

Voor het planvoornemen is sprake van een wettelijk belang: o.a. openbare veiligheid en volksgezondheid, een veiligere fietsverbinding en verkeersgeleiding over de Zanddijk voorkomt ernstige verkeersongevallen (openbare veiligheid). Ook zorgt het voor een betere doorstroming, minder stremming en bijbehorende stikstofuitstoot (volksgezondheid).

Een ander haalbaar alternatief binnen het plangebied is er niet. Ruimte voor nieuwe (veilige) toegangsweg naar Yerseke is (planologisch) niet mogelijk. Het reconstrueren van de bestaande verbinding is in dit geval het best beschikbare alternatief.

En tot slot dient de gunstige staat van instandhouding van de aangetroffen soorten worden gewaarborgd. Dit laatste kan door het op tijd en voldoende (al dan niet in overmate) mitigeren en compenseren van te verdwijnen broed-/verblijfplaatsen en overige beschermde functies.

Door bij de inrichting van de Zanddijk meer inheemse struikvormers en boomvormers aan te planten wordt de dijk als ecologische verbindingzone versterkt. Bij herinrichting kan ook het toepassen van faunatunnels worden overwogen om grondgebonden fauna meer overlevingskansen te bieden bij oversteken van de Zanddijk.

De buizerd is algemeen in Nederland en Zeeland en kent in Zeeland in zowel lang- als kortjarige trend een groei in populatie. Het verdwijnen van de nestboom heeft geen gevolgen voor zowel de landelijke als regionale populatie. Aangenomen wordt dat de lokale populatie niet afwijkt van de regionale populatie. Door te compenseren en mitigerende maatregelen te nemen, kunnen negatieve effecten op buizerd als gevolg van het planvoornemen op dit moment al worden uitgesloten.

Voor overige jaarrond beschermde vogels is de gunstige staat van instandhouding eveneens niet in het geding en kan door het leveren van ecologisch maatwerk en compensatie (al dan niet in de vorm van een faunahuis en aanplant van extra groen) blijvend worden voorzien in behoud van de (mogelijk) aanwezige soorten.

De gewone dwergvleermuis is de meest algemene vleermuissoort in Nederland. Ook in Zeeland is dit de meest voorkomende vleermuissoort. Er zijn geen redenen om aan te nemen dat de soort zowel landelijk als regionaal geen gunstige staat van instandhouding kent. Aangenomen wordt dat lokaal sprake is van eenzelfde situatie als landelijk en regionaal. Bij het verdwijnen van de verblijfplaats zal dat geen gevolgen op de landelijke en regionale populatie. Door te compenseren en mitigerende maatregelen te nemen (vleermuisongeschikt maken voor sloop en sloop niet in de winterperiode) kunnen negatieve effecten op gewone dwergvleermuis als gevolg van het planvoornemen op voorhand worden uitgesloten. Door passende maatregelen blijft de vliegroute langs de Zanddijk gehandhaafd en wordt zelfs geoptimaliseerd door beplanting aan te brengen daar waar nu geen beplanting aanwezig is.

Voor overige functies van (andere) vleermuizen geldt dat compensatie en behoud gunstige staat van instandhouding mogelijk is. Zo kunnen de kazematten een ecologische nevenfunctie krijgen door ze geschikt te maken als winterverblijf voor vleermuizen en kan met de realisatie van een faunahuis eventueel worden voorzien in grotere vleermuisverblijven zoals een bijvoorbeeld een kraamkolonie of mannenverblijf van laatvlieger.

Voor kleine marterachtigen, haas en konijn zijn effecten vooral tijdelijk, de gunstige staat van instandhouding kan worden geborgd door het aanbrengen van structuurrijke weg begeleidende beplanting toepassen kruidenrijke bermen en taluds. Door het aanbrengen van enkele marterhopen en faunatunnels wordt voorzien in verblijfplaatsen en wordt versnippering van leefgebied voorkomen en mogelijk ook het aantal verkeersslachtoffers.

De rugstreeppad is een algemene soort in Zeeland en heeft een gunstige staat van instandhouding. Bij aanwezigheid rugstreeppad is de gunstige staat van instandhouding te borgen door potentieel winterhabitat af te schermen met amfibie kerend scherm en voortplantingswater binnen de werkgrens te voorkomen. Door het aanleggen van een poel met winterhabitat kan eventuele aanwezigheid worden behouden binnen het plangebied.

De initiatiefnemer is voornemens invulling te geven aan bovenstaande maatregelen om soorten te behouden indien deze worden aangetroffen.

5. Conclusie

Op basis van de vastgestelde soorten en mogelijk aanwezige soorten kan een ontheffing in kader van de Wet natuurbescherming worden afgegeven. Door het nemen van mitigerende maatregelen tijdens uitvoering en door het nemen van compenserende maatregelen blijven soorten behouden binnen het plangebied en is er geen sprake van negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding.

De reconstructie van de bestaande toegangsweg (Zanddijk) is het best beschikbare alternatief om een veilige doorstroming van en naar Yerseke te realiseren vanaf de A58. Daarnaast voorziet de reconstructie van veilige toegangsweg ook in het wettelijk belang (openbare veiligheid en volksgezondheid) dat ten grondslag moet leggen voor een ontheffing in kader van de Wet natuurbescherming.

Literatuur

Buijs R. J. 2022 Quickscan Wet natuurbescherming reconstructie N673 Zanddijk, projectnummer 210906, Buijs Eco Consult, Hoogerheide